

A PFSZ tűzszüneti felhívása Dél-Libanonban

● Bejrút (Reuters)

A Palesztinai Felszabadítási Szervezet csütörtökön tűzszünetet hirdetett a dél-libanoni hadszíntéren.

A PFSZ szóvivője a tűzszünetet hat pontos nyilatkozatban jelentette be, azután, hogy Jasszer Arafat megbeszélést tartott Jesse Jackson amerikai polgárjogi harcosal, aki közel-keleti körútján az Egyesült Államok és a PFSZ közötti párbeszédet próbálja előmozdítani.

A PFSZ hat pontos nyilatkozata felsorolja a szervezet ellenérveit az amerikai támogatással létrejött különbséivel és az azt követő rendezési kísérletekkel szemben. A dokumentum hangsúlyozza, hogy a szervezet olyan palesztin állam megalapítására törekszik, ahol keresztények, mohamedánok és zsidók egyenlő jogokkal és békében élhetnek együtt. A PFSZ kész az Izrael által megszállt területek bármely

részét elfogadni, hogy létrehozza önálló államát.

Abdel Dzsavad Szaleh, a PFSZ Végrehajtó Bizottságának tagja pénteken Ammanban bírálta Jesse Jackson bejrúti javaslatát, hogy a PFSZ hirdessen fegyverszünetet Izraellel szemben. Szaleh hozzátette: ilyen lépések nem lehetségesek addig, amíg Izrael megszállva tart arab területeket és irtja a palesztinokat. Hasonlóképpen nyilatkozott Kuvaitban Abu Sarif, a Népi Front Palesztina Felszabadításáért szóvivője is.

Izraeli szóvivők ugyanakkor pénteken Tel Avivban — a PFSZ Dél-Libanonban kihirdetett tűzszünetére válaszul — kijelentették: Izrael nem hagy föl a térség elleni támadásaival. Az egyik szóvivő indoklása szerint Izrael semmiféle nem hajlandó tárgyalni a PFSZ-szel, így tűzszünetről sem.

Jasszer Arafat, a Palesztinai Felszabadítási Szervezet Végrehajtó Bizottságának elnöke tegnap egy napos hivatalos látogatásra Ankarába érkezett. Arafatot a repülőtéren Hikmet Cetin miniszterelnök-helyettes fogadta, majd Ecevit kormányfő kísérete vendégét a miniszterelnöki rezidenciára, ahol tárgyalásai folynak majd. Ez az eddigi legmagasabb szintű érintkezés Törökország és a PFSZ között.

Jasszer Arafat, a PFSZ V. B. Ankarában tartózkodó elnöke pénteken megnyitotta a Palesztinai Felszabadítási Szervezet ankarai képviselőt és az épületre ünnepélyes külsőségek között felvonták a háromszínű palesztin zászlót. A török kormányt a megnyitón Hikmet Cetin miniszterelnök-helyettes képviselte.

Befejeződött az építkezés

● Moszkva (TASZSZ)

A Szövetség-földgazvezeték négy utolsó kompresszor-állomásának üzembe helyezésével (kettő a Szovjetunió, egy pedig Lengyelország, illetve az NDK területén) befejeződött a vezeték építése — jelentették be pénteken a Szovjetunió kőolaj- és gázipari vállalatépítési minisztérium illetékesei. Az építkezésben részt vevő szocialista országok az előzetes tervek szerint 1980. január 1-től évi 15 milliárd köbméter földgázt kapnak a vezetékben. A bolgár, csehszlovák, lengyel, magyar, NDK, román és szovjet együttműködéssel épült vezeték nem hasonlít a világ egyetlen ilyen létesítményéhez sem. A gázvezeték hosszúsága az Urál nyúlványánál levő orenburgi földgázlelőhelytől a Kárpátokig 2750 kilométer. Az Orenburgi Földgázfeldolgozó Kombinat nemcsak műszaki szempontból világszínvonalú létesítmény, hanem egyúttal ragyogó példája a KGST-tag-országok közötti együttműködés hatékonyságának is.

Péter László

A szegedi vár

2. Magyar erősség

A római örökség a népvándorlás korában alapjait elvesztette. István király korában nem volt itt erősített hely; ha lett volna, a király nem Csongrádon, hanem itt állította volna föl a várispánságot, s nem Csanádon, hanem itt szervezt volna püspökséget. A római örökség maradványai azonban kiindulópontul szolgálhattak egy kora Árpád kori épület létesítéséhez, amely később a 13. századbeli vár magvát alkothatta.

Szegedet ugyanis, akár az ókorban, a magyarság itteni életében is fontos helye tette értékes földrajzi helyzete. A Tisza-Maros szögében újra központi állomása lett a legfontosabb kereskedelmi cikk, a királyi jövedelem egyik fő forrása, a só szállítási útványnak. Nemcsak a régi helyet, hanem a régi maradványokat is felhasználhatták, amikor a Tisza partjának kiemelkedő pontján megépítették a középkori várat.

A tatárok 1242-ben elpusztították a csongrádi földvárat. A történészek egyetértének abban, hogy a szegedi várat IV. Béla ezt követően építette, hogy átvegye a csongrádi vár szerepét. Ezt bizonyítja, hogy ettől fogva nem hallunk a csongrádi várispánságról, viszont a király 1247-ben szegedi várnépeinek adományozza a kipusztult Tápét, mely korábban a csongrádi várispánság volt. (Ime, Tápét nem 1973-ban csatlakozott Szegedhez először, hanem már hétszáz évvel előttről!) Valószínűleg a csongrádi várispánság javai voltak még Rózske és Gyékénytől, Szeged határára ugyanezkor bekebelezett területek is.

A vár a Tisza partján, természetes szigeten állott, körülötte víz és mocsár. A palánk, vagyis a vár külső erődje, a vár alja, valószínűleg Zsig-

Az NDK ünnepén

Új korszak a német nép történelmében

„A szocialista német állam létrejött a népek faszimulenes közös harcának eredménye” — fogalmazta meg egyszer találóan a Német Demokratikus Köztársaság egyik vezetője, Valóban elválaszthatatlan a kapcsolat a német fasizmus leverése és a német munkás-paraszt állam megteremtése között. A hitleri birodalom bukása új korszakot nyitott a német nép történelmében. Lehetőség nyílt arra, hogy német földön a dolgozók létrehozassák saját államukat. Hogy ez csak Németország keleti részében sikerült, az a vezető imperialista hatalmak politikájának következménye.

Az Egyesült Államok, Nagy-Britannia és Franciaország vezetői 1945-től kezdve mindent megtekintettek, hogy kettészakítsák Németországot. Miközben nemzetközi megállapodásokban szavatolták a német állam egységének megőrzését, fokozatosan elszakították a fennhatóságuk alatt álló nyugati területeket a Szovjetunió ellenőrzése keletiekől. Szándékuk és politikai érdekük nyilvánvaló volt: minden eszközzel fenn akarták tartani a szág áll diplomáciai kapcsolatban az NDK-val,

amely a nemzetközi politikai élet megbecsült, s közvetkezős békepolitikájával nagy tekintélyt szerzett szereplője. Ugyanakkor pedig a szocialista országok katonai-politikai és gazdasági szövetségének, a Varsói Szerződésnek, és a KGST-nek aktív tagja, állandóan fejleszti, mélyíti a széles körű baráti kapcsolatokat.

Az NDK ma hazánk egyik legfontosabb kereskedelmi-gazdasági partnere. Országaink között dinamikus fejlődik az árucseré, az ipari és mezőgazdasági kooperáció. Az együttműködés természetesen nem szorítkozik a gazdaságra: a politikai, a kulturális, és emberi kapcsolatok fejlődésének is megannyi példáját hozhatnánk fel. Az a több ezer magyar fiatal, aki az NDK-ban eltöltve néhány évet szakmai tapasztalatokban gazdagabb, új barátságokkal tért haza, a maga módján erősítette népeink barátságát.

Születésének 30. évfordulóján az NDK népe nagy sikereket, korszakalkotó politikai és gazdasági eredményeket tudatában ünneplhet, együtt valamennyi barátjával. Szívvel kívánjuk, hogy a szocialista német állam tovább haladjon eddigi sikeres útján. (KS)

Nagygyűlés Budapesten

● Budapest (MTI)

A Német Demokratikus Köztársaság megalakulásának 30. évfordulója alkalmából a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága és a Hazafias Népfront Országos Tanácsa tegnap, pénteken nagygyűlést rendezett a Magyar Optikai Művek Szakasits Árpád Művelődési Házában. A nagygyűlés elnökségében foglaltak helyet: Aczél György, a Minisztertanács elnökhelyettese és Óvári Miklós, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, a Politikai Bizottság tagjai, Győri Imre, a Központi Bizottság titkára, Trautmann Rezső, az Elnöki Tanács helyettes elnöke, továbbá politikai, társadalmi

életünk számos más vezetője, a főváros, a XII. kerület és a MOM dolgozó kollektívájának képviselői.

A Magyar Népköztársaság, s az NDK himnuszának elhangzása után S. Hegedűs László, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának titkára köszöntötte az ünnepi nagygyűlés résztvevőit, majd Óvári Miklós és Rudolf Rossmeiß, a Német Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövete mondott ünnepi beszédet.

Ezt követően a Magyarországi Német Nemzetiségi Művelődési és Vasutas Szakszervezet Törökös együttese adott műsort.

Az ünnepi nagygyűlés az Internacionálé hangjaival ért véget.

Fogadás az NDK nagykövetségén

● Budapest (MTI)

A Német Demokratikus Köztársaság megalakulásának 30. évfordulója alkalmából Rudolf Rossmeiß, az NDK budapesti nagykövete pénteken fogadást adott a nagykövetségen. A fogadáson megjelentek: Németh Károly és Óvári Miklós, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, S. Hegedűs László, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtíkája, az MSZMP Politikai Bizottság tagjai, Győri Imre, a Központi Bizottság titkára, Trautmann Rezső, az Elnöki Tanács helyettes elnöke. Ott volt politikai, gazdasági és társadalmi életünk sok más jeles személyisége.

mond király idejében épült: ő rendelte ugyanis el, hogy a szabad királyi városok tartoznak magukat falakkal övezni. (Hogy Szeged mikor kapta meg városi jogát, pontosan nem tudjuk, de nyilván — a várépítéssel együtt — 1242 és 1247 között.) Ekkor keletkezett a városhoz tartozó új városrész, a váralja, a Palánk, melyet mely árkok és sövényfénnyel karók vettek körül.

Reizner azt állítja, hogy Csongrád megye főispánjai egyúttal a szegedi várnagyk is voltak. Szeged tehát két joghatóság alatt állott: egyrészt városi, azaz polgári, másrészt várispánsági, illetőleg vármegei hatóság alatt. Csongrád vármegejének székhelye tehát Mohács előtt Szegeden volt. (Semmi új a nap alatt: hosszú szünet után, 1960-ban csak visszakerült ide a megyeszékhely!)

A vár különösen Zsigmond és Mátyás alatt töltött be fontos történelmi szerepet, de megfordult benne kívülük Károly Róbert, Albert és I. Ulászló is. Szeged ezekben a háborús időkben a délvidék jelentős sereggyűjtő állomása volt. A vár tövében a királyi naszádosoknak hadikikötőt létesítettek. Hajóik és gályáik szállították a csapatokat a balkáni hadjáratok idején. Ez magyarázza a hajóépítés nagy múltú helyi hagyományát, a századunk elejéig eleven supermesterség hírét, nevét.

A vár fontossága a török elleni harcok során még csak nőtt. Itt folytatók a békétárgyalások is I. Ulászló és Murad szultán küldöttsége között, s 1444. augusztus 1-én itt esküdött meg Ulászló Brankovics György szerb fejedelem és Cesarini Julian bitoros, pápai követ jelenlétében, hogy tíz évre békét köt a törökkel. De ugyanitt hirdette ki, mindössze négy nap múltán, a pápai követ unszolására, esküszegőn, a török elleni harcot. Mint tudjuk, november 10-én, a várnai csatában életével fizetett érte.

Hunyadi János kormányzó gyakran tartózkodott itt: hadait ide gyűjtötte, itt gyakorlatoztatta. A rigómezei csatavesztés után Brankovics fogságából szabadulva 1448. december 20-án ugyancsak ide tért. Utoljára 1456 júniusában, Nándorfehérvár és a halála előtt kevéssel járt itt.

A szegedi várban kötötték egyezséget a Garák és a Szilágyiak, s ennek alapján kiáltották ki királyi Mátyást. Ó Prágából hazatérve rögtön Szegedre jött hívei látogatására. 1458-ban és 59-ben, majd 1463-ban Szegeden tartott országgyűlést. 1462-ben innen indult a török elleni hadjáratára. 1465-ben itt tárgyalta a királyi tanács főpapi és főúri tagjaival, köztük Janus Pannoniusszal is. 1475. október 25-én való ittjártakor adományozta palástját a Dömötör-templomnak, látván, hogy milyen kopott ruhában miséznek papja. (A Heltai Gáspártól főljegyzett esemény hitelét az alsóvárosi rendházban fennmaradt miseruha bizonyítja.)

Mátyás halála után eszékelt Szeged várának szerepe. Dózsa hada elkerülte, Lajos király és Mária királyné még megfordult benne, de aztán jött a török.

Mohácsot követően, 1526. szeptember 28-án ért először Szegedre a török sereg. Kirabolta és fölgújtotta a várost, de azután kikapartott. Amikor 1543 február végén másodsor is megtámadta, kirabolta és fölgújtotta a török Szegedet, többé ki sem ment másfél évszázadig.

A budai pasa azonnal intézkedett a romokban heverő régi királyi vár újjáépítésére, megerősítésére. A középkori építészeti kultúra ékes romjai, gótikus és reneszánsz építményeit, a templomokat és kolostorokat lerombolták, és beépítették a vár falába. (Ezek kerültek elő 1880 és 1882 között, a vár bontásakor, ezeket mentette meg az érdemes Kovács István, s ezek láthatók most a vármaradvány udvarán létesült kőtárban. Ezek tanúsítják a középkori Szeged magas városi kultúráját, a töröktől nem háborgatott nyugati típusú városi-polgári fejlődéssel egyenrangú műveltségi és művészeti múltját.) Tégla-égettek, homoki darázsövet bányásztattak, hogy a falakat erősebbé, magasabbá tegyék. Az árkokat ki-mélyítették, összekapcsolták a Tiszával. Az újjáépítés 1545-ben már be is fejeződött.

Milyen is volt a török kézre került szegedi vár?

(Folytatjuk.)